

เทศน์เช้า วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว! ตั้งใจฟังธรรมนะ ฟังธรรม ฟังสังฆธรรม สังฆธรรมกับความจริง แต่ความจริงจะอยู่ที่ไหนมันก็เป็นความจริง อย่างเช่นวันเด็ก วันเด็กมันเกิดกับเด็ก เด็กมันไร้เดียงสา เวลาเขาสัมผัสเด็ก อยากเป็นคนดี อยากเป็นคนดี อยากมีอาชีพต่างๆ นี่ความไร้เดียงสาของเด็ก เด็กนี้ นะ ผู้ใหญ่ต้องปกป้องมัน พ่อแม่จะดูแล เกิดอุบัติเหตุ พ่อแม่จะเอาตัวเองเข้าไปป้องกันลูกเลย เพื่ออะไร มันแก้ตัวดวงใจใจ สิ่งที่เป็นแก้ตัวดวงใจ แต่เขาก็จิตหนึ่งนะ เราก้จิตหนึ่งนะ เวลาจิตหนึ่ง การปกป้องดูแล การคุ้มครองมันคุ้มครองโดยสัตยาตญาณ สัตยาตญาณมันคุ้มครองเลยแหละ

แต่เวลาเขาโตขึ้นมา เขาก็จะมีครอบครัวของเขา เขาจะคุ้มครองของเขา เขาจะดูแลลูกเต้าของเขาต่อไปข้างหน้า การที่มีลูกเต้าต่อไปข้างหน้า สิ่งนี้มันเป็นการผลัดกัน มันเป็นการส่งต่อ การส่งต่อ การส่งต่อของสังคม สังคมเขาส่งต่อกัน ถ้าผู้นำสังคมที่ดี สิ่งที่ดี เขาส่งต่อสิ่งที่ดีงาม เพราะเราศึกษาได้ เราเข้าใจได้ เราฝากประเทศชาติไว้กับอนุชนรุ่นหลังให้เขาคู่มือดูแล

เวลาเรื่องศาสนา เขาแสวงหาสามเณร เขาแสวงหาพระมาศึกษา ศึกษาเป็นศากยบุตร พุทธชินโนรส เพื่อสืบต่อ สืบต่อสืบทอดพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนา ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ชาติ ชาติจะอยู่ได้ด้วยสังคม สังคมที่ร่วมกันด้วยมีศานาคอยเจือจาง คอยสมาน มันจะเป็นสังคมที่ร่มเย็นเป็นสุข มหากษัตริย์เป็นผู้นำ ผู้นำที่ดี ถ้าผู้นำที่ดี สังคมร่มเย็นเป็นสุขใจ จะปกครองแผ่นดินโดยธรรมๆ คำว่า “โดยธรรม” โดยธรรม โดยสภาวะธรรม โดยสังคม โดยความเสมอภาค ไม่ใช่เรื่องของตนเอง

ถ้าเรื่องของตนเอง เราจะปกครองแผ่นดินโดยธรรม แต่คิดแต่เรื่องของตนเอง ผลประโยชน์ทับซ้อนใจ แต่ถ้าเป็นโดยธรรมๆ โดยธรรมก็ปกครองสังคมด้วย ปกครองตัวเราด้วยใจ นี่ปกครองโดยธรรม สังฆธรรมอันนี้สำคัญมาก สำคัญมากนะ สำคัญมากถ้าอยู่ในหัวใจ

ของใคร มันจะแสดงออกมาจากใจ มันแสดงออกมาจากความจริงในหัวใจนั้น มันไม่มีมารยา
สาโดย มันไม่มีเบื้องหน้าเบื้องหลัง ถ้าเบื้องหน้าเบื้องหลัง

คูลี เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรม แสดงธรรมโดยความเสมอต้น
เสมอปลาย แสดงธรรมโดยไม่เสียดสีใคร แสดงธรรมโดยที่ไม่กดขี่ ไม่ยกย่องส่งเสริมสิ่งที่ไม่ดี
นี่การแสดงธรรมแสดงธรรมอย่างนั้น เวลาแสดงธรรมอย่างนั้นแสดงธรรมโดยธรรมชาติขององค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยข้อบัญญัติใจ แต่ถ้ามันแสดงธรรมตามสัจจะความจริง มัน
แสดงธรรมมาโดยหัวใจ ถ้าใจมันมีคุณธรรม มันแสดงออกมามันไม่มีเล่ห์กล ความไม่มีเล่ห์กล
อันนั้น เราต้องการอันนี้ แล้วถ้าต้องการอันนี้ปั๊บ มันจากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่งไป

ถ้าใจของเรา ใจของเรา เราเองเราก็รักษาใจเราเองไม่ได้แล้ว มันคิดของมันไปร้อยแปด
ใจของเรา เราก็รักษาใจของเราไม่ได้แล้ว เรายังไว้ใจเราไม่ได้เลย แล้วเราจะไว้ใจคนอื่นได้
อย่างไรล่ะ แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมๆ โดยไม่กดขี่ ไม่เสียดสี ไม่ทำ
ใคร แต่เวลาธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงออกมาจากใจ เพราะดวงใจนั้นได้
ประพฤติกปฏิบัติขึ้นมา ใจดวงนั้นได้ข่มขี้ ได้ทำลายอวิชชาในหัวใจดวงนั้น นี่การทำลายอวิชชา
ในหัวใจดวงนั้น

ถ้าหัวใจดวงนั้น อวิชชามันครอบงำใจดวงต่างๆ แล้วผู้ที่มีหัวใจอันนี้มันไม่เท่าทันอวิชชา
ไม่เท่าทันความไม่รู้ของตัวเอง เห็นไหม รู้เท่าไม่ถึงการณ์ ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ความไม่รู้ทำ
ความผิดพลาดไป ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์มันก็จะรู้เท่าไม่ถึงการณ์ตลอดไป

วันเด็กๆ ผู้ใหญ่ก็ปกป้องดูแลมัน คุ้มครองมันเพื่อส่งต่อสังคมให้เขาไป นี่ก็เหมือนกัน
จิตใจของเราๆ ถ้ามันมีกิเลส กิเลสมันกดขี่ในหัวใจใครจะส่งต่อ ใครจะดูแลหัวใจของเรา เวลา
เด็ก เราเห็น เราเห็นกันทั้งนั้นนะ สังคมที่ใจเป็นธรรมชาติ มันไร้เดียงสา มันน่ารัก มันน่าทะนุ
ถนอม แต่หัวใจของเราๆ ที่กิเลสมันข่มขี้ขู่อยู่ มันน่ารัก มันน่าทะนุถนอมตรงไหนล่ะ มันไม่
น่ารัก ไม่น่าทะนุถนอม

แต่เวลาแสดงธรรมๆ ก็แสดงธรรมข่มขี้กิเลสอันนั้นไป ถ้าแสดงธรรมข่มกิเลสอันนั้น
เสียดสีกิเลสอันนั้น นั่นมันเป็นประโยชน์ใจ แสดงธรรมโดยไม่เสียดสีใคร โดยไม่ข่มขี้ใคร ก็
แสดงธรรมโดยการยกย่องสรรเสริญกันไปซะใหม่ ชอบแต่สิ่งดีงามไปซะใหม่ ดีงามโดยกิเลส
ตัดหาความทะยานอยากไป ถ้ากิเลสตัดหาความทะยานอยาก

ทำสิ่งใดประสบความสำเร็จ ประสบความสำเร็จโดยธรรม เดี่ยวนี้บริษัทธรรมมาภิบาลฯ ธรรมมาภิบาลเพราะทำด้วยความเป็นธรรมไง ความเสมอภาคไง การทำธุรกิจมันก็ต้องมีกำไร ขาดทุนเป็นเรื่องธรรมดา แต่สิ่งต่างๆ แต่ธรรมมาภิบาลฯ ทำด้วยความเป็นธรรม ความเสมอภาค ใจ ทางโลกเขายังต้องการธรรมมาภิบาล

เวลาปฏิบัติธรรมๆ ปฏิบัติธรรมโดยกิเลสบังเงา ศึกษามาๆ ขนาดไหนก็ศึกษามาโดย กิเลสของเรา โดยอวิชา โดยความรู้ เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่าน บอกไว้เลย ศึกษามาขนาดไหนให้วางไว้ก่อนๆ วางไว้ก่อน ไม่วางไว้ก่อน จินตนาการทั้งนั้น กิเลสทั้งนั้น วางไว้ก่อน ศึกษามาศึกษาเป็นแนวทางนะ แต่วางไว้ก่อน ให้มันเป็นจริงขึ้นมา

ที่เราทำความสงบไม่ได้เพราะเหตุใดล่ะ? ก็เพราะไปยึดติดมันไง รู้ไปหมด เข้าใจไปหมด แต่ทำอะไรไม่เป็นเลย รู้ไปหมดไง แต่ทางวิชาการ ทางวิชาการทำได้ทั้งนั้นนะ แต่ให้เป็นจริง ขึ้นมา เป็นจริงขึ้นมาไม่ได้ ถ้าเป็นจริงขึ้นมาได้ มันต้องวางตัวมันเอง กิเลสสิ มันจะวางตัวมันเอง ความรู้สึกนึกคิดของเรา เราจะปล่อยวางมันอย่างไร สิ่งที่ยังทำไม่ได้ มันทำอยู่นี้ก็เพราะกิเลสมัน ยุแหย่อยู่นี่ ไอ้หนูก็รู้ ไอ้หนูก็รู้ เราก็อำนาจไปเฉียดมามันก็น่าจะได้ เกือบจะได้...ไม่ได้ ไม่ได้ หรือ กิเลสมันละเอียดอ่อนอย่างนั้นนะ แก่นของกิเลสมันสำคัญมาก

ฉะนั้น การศึกษา ศึกษาเป็นสุดมยปัญญา การศึกษาสำคัญไหม? สำคัญ โลกเจริญด้วยการศึกษานะ คนเราไม่มีปัญญา เอาตัวรอดไม่ได้ คนที่มีปัญญาเท่านั้นถึงจะเอาตัวรอดได้ เวลาปัญญาขึ้นมา ปัญญาทางโลกใจ ที่ปัญญาขึ้นมาก็เป็นตัวตน ตัวตนที่เกิดทิฐิ ทิฐิก็เกิดว่าอ้อ ก็เกิดว่าตัวเองเก่ง แล้วเก่งอย่างไรล่ะ เราเก่ง กิเลสก็เก่งไปด้วย คูสิ สวะอยู่ในน้ำ น้ำมากเท่าไร มันก็ดันสวะขึ้นสูง น้ำน้อยเท่าไร สวะมันก็อยู่บนน้ำนั้นนะ กิเลสมันอยู่บนหัวใจคนที่ฉลาดมาก

แต่ถ้าธรรมะมันอยู่ในหัวใจคนที่ดีมาก ดีและชั่ว คุณงามความดี แล้วดีของใครล่ะ คนโง่ ทำความเสียหายกับสังคมได้น้อย คนฉลาด เวลาทำความเสียหายกับสังคม มันทำสังคมนมหาศาล เลย แต่ถ้ามันมีธรรม คนโง่ก็ทำประโยชน์ได้แค่นั้น คนฉลาดแล้วมีคุณธรรมในหัวใจ โอ้โฮ! สังคมจะสุขยอดเลย นิมหาบุรุษเป็นอย่างนั้นนะ รัฐบุรุษเป็นอย่างนั้นนะ เป็นเพราะเขามี คุณธรรมในใจของเขา เพราะเขามีคุณธรรมในใจของเขา เขาไม่เห็นผลประโยชน์ของเขา เขาถึง ทำประโยชน์อย่างนั้น นีรัฐบุรุษนะ

นี่ไง เราพูดถึงวันเด็กๆ เราปกป้องดูแล ปกป้องดูแลเพราะว่าการไร้เดียงสา สังคม สังคม มันโหดร้าย เด็กมันไร้เดียงสาขึ้นไป มันไม่ทันสังคม เราก็พยายามสอนให้มันเท่าทัน ให้เด็กของเราเท่าทัน อย่าให้สังคมบีบคั้นจนเกินไป โตขึ้นมาแล้ว เราเป็นผู้ใหญ่ เราผ่านอย่างนั้นมา ครูบา อาจารย์ท่านประพศติปฏิบัติมานะ กิเลสมันโหดร้าย ถ้ากิเลสมันไม่โหดร้าย มันไม่กักร้อน หัวใจสัตว์โลก มันกักร้อนหัวใจของเรา เพราะความไม่รู้เท่ามันถึงเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ

เพราะการเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ การเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ถ้าใครมีสติปัญญา พอสมควร ทำคุณงามความดีของเราบ้าง เกิดมาๆ คนเกิด บุญพาเกิดนะ เวลาบุญพาเกิด เกิดมา สังคมสะท้อนสะท้อนเลยถ้าคนบุญพาเกิด เวลาคนบุญพาเกิด แล้วเกิดขึ้นมาแล้ว เวลาถ้าเป็น จักรพรรดิ ขุนนางแก้ว ขุนพลแก้ว ขุนคลังแก้ว มันแก้วสารพัดนึกเลย แต่มันจะมาได้อย่างไรล่ะ ถ้าเขาไม่ได้สร้างของเขามา ถ้าเขาไม่ได้สร้างของเขามา

เวลาสร้างมา สร้างมาจากไหน

เวลาเราสร้างมา ทำบุญกุศลแล้วมันไปไหน มันหายวับไป พอเวลามันเคลื่อนไป สิ่งนี้ไม่มีแล้ว แต่มันไปอยู่ที่ไหน มันหลงไปอยู่ที่ใจ เพราะใจเป็นคนเสียสละ ใจเป็นคนพามาทำใจใหม่ จักรพรรดิ สิ่งที่เขามีคุณธรรม เขาเสียสละ ดูพระโพธิสัตว์ลี ดุพระเวสสันดรลี พระเวสสันดร เวลาสละลูกสละเมีย เขาว่าสละลูกสละเมียเป็นคนเห็นแก่ตัว

มันเป็นเพราะเขาขอลูกขอเมีย เขาไม่ขอตน เพราะเขาขอตนก็เอาไป สบายมากเลย เอาเราไปเมื่อไหร่ก็ได้ แต่เอาลูกเอาเมียไปมันสะท้อนนะ เพราะอะไร เพราะเราเป็นสุภาพบุรุษ เรารับผิดชอบ แล้วลูกของเรา แล้วเขามาขอไป โดยสัจจะ เขาขอ ขอก็ต้องให้เขา พอให้เขาไป เขายื่นต่อหน้า มันสะท้อนหัวใจใหม่

นี่ไง ที่ว่าอำนาจาสนาบารมี สิ่งที่ทำมาๆ ที่มันเป็นจริตนิสัย การกระทำมันเป็นจริตนิสัย นิสัยมันได้บ่มเพาะมา พันธุกรรมของมันได้ตัดแต่ง ตัดแต่งพันธุกรรมของเขาเข้าห้องแล็บ ไข่ของเราตัดแต่งพันธุกรรมหัวใจด้วยบุญกุศล บุญขัดเกล้ามัน ขัดเกล้าแต่ละภพแต่ละชาติ แต่ละภพแต่ละชาติ แล้วพอภพชาติขึ้นมา ลูกเราเกิดมา โอ้โฮ! มันมีแววมณีปัญญา นั่นแหละของเขาทำมา ลูกเราเกิดมาปานกลางก็พอแล้ว แต่ถ้าลูกเกิดขึ้นมามีปัญหามาขึ้นมา เขาสร้างของเขามา มันเป็นเวรเป็นกรรม นี่ไง เวลาสร้างเป็นเวรเป็นกรรม

เขาบอก “โอ้โฮ! ถ้าอย่างนั้นทุกอย่างก็ยกให้กรรมเลย เป็นลัทธิยอมจำนน อะไรก็ไม่ขยับเขยื้อนเลย ยกให้กรรมหมดเลย”

ถ้ามันเป็นกรรมนะ เราจะชวนขวายนานาไหน ทำขนาดไหน กรรมมันก็เป็นอย่างนั้น แต่เราก็ทำ เพราะอะไร เพราะเอากรรมดีเจือจานกรรมชั่ว กรรมชั่วมันกรรมของเขา เวลาเขาไปโรงพยาบาล ถ้าเป็นโรครกรรม เข้าอุโมงค์ เข้าอย่างไรมันก็ไม่เจอหรอก หาไม่เจอ พิสูจน์ไม่ได้ พอแก้กรรมนะ ไปแก้กรรมคือว่าทำบุญกุศลแล้ว พอเข้าอุโมงค์ ชับ! โรคนั้นๆ จับได้เลย

หนึ่ง มันเป็นโรคเวรโรครกรรม แต่เป็นโรคทางวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์หมายความว่า มันเสื่อมสภาพ ร่างกายนี้เสื่อมสภาพเป็นธรรมดา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้ในพระไตรปิฎก การเจ็บไข้ได้ป่วยของคนมีอยู่ ๓ อย่าง

๑. เจ็บไข้ได้ป่วยด้วยการชราภาพ เจ็บไข้ได้ป่วยด้วยความเป็นจริง

๒. เจ็บไข้ได้ป่วยด้วยกรรม เวรกรรม

๓. เจ็บไข้ได้ป่วยด้วยอุปาทาน นึกจนเป็น เห็นเขาเป็น คิดไปคิดมาเป็น อุปาทานอุปาทานมันเกิดขึ้น ฉะนั้น ระหว่างอุปาทานกับกรรมมันใกล้เคียงกัน เราเลยแยกไม่ออกว่าอันไหนเป็นอุปาทาน อันไหนเป็นกรรม

ถ้าเราชัดเจนของเราจะ เป็นกรรมดีกรรมชั่ว ทุกคนก็เคยทำมาทั้งนั้นนะ กรรมคือการกระทำ ทำดีทำชั่ว ไม่ใช่ว่ากรรม เราจะยอมจำนนกับมัน กรรมก็คือการกระทำ แล้วเราทำดี ทำดีเพื่อประโยชน์กับเรา นี่ก็คือกรรม แต่กรรมดี กรรมดีกรรมชั่ว ถ้ากรรมดีกรรมชั่ว กรรมดีนั้นนะ กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน

คนเราประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในทางที่ดีตลอด อยู่ในกรรมดีตลอด แล้วมันจะให้ผลอย่างไรละ กรรมดีมันให้ผลอย่างไรละ แต่คนถ้ามันทำเลวมาตลอด ทำเลวจนเป็นนิสัย พอเป็นนิสัยขึ้นมา นี่กรรมให้ผลมันไง กรรมดีกรรมช่วนั้นจะให้ผลมัน แล้วเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาที่ว่ากิเลสมันโหดร้ายๆ มันโหดร้ายตรงไหนละ

เวลากรรมดีกรรมชั่ว ใครจะชักนำไปล่ะ ถ้าพอใจตนล่ะดี ถ้าไม่พอใจล่ะผิด แล้วพอใจใครพอใจ? ตัณหาความทะยานอยาก ถ้าตัณหาความทะยานอยาก ศาสนาพุทธถึงวางไว้ ศิลสมภาชิ ปัญญาไง

ถ้าถึงความดี ความดีอะไร ความดี ศิล ๕ ศิล ๕ กรอง ศิล ๘ ศิล ๑๐ ศิล ๒๒๗ อ้าว! ดีของเอ็ง ดีของเอ็งก็แขวนไว้ เทียบกันที่ศิลปิน เอาศิลมากรอง ศิล พอมีสติต้องมีกรรม

พอมีสติ มีสติ “ฉันเป็นคนดี ฉันมีสติครบ”

วัตถุมันก็มีสติ วัตถุมันไม่ขยับเลย นี่มันไม่มีกรรมไง มีสติต้องมีกรรม เราไม่ทำร้ายเขา เราไม่ทำสิ่งใด แต่เราทำคุณงามความดี นี่ไง กิเลสมันโหดร้ายนักๆ ทุกคนโหดร้ายตรงไหนล่ะ โหดร้าย ทุกคนบอกว่าฉันเป็นคนดี ไปพูดสิ สังคมทุกคนเป็นคนดีหมด ถ้าเป็นคนดีแล้วฉันต้องทำอะไรต่อล่ะ

อ้าว! ดีก็ตายไป คนทำความดีแล้วมันต้องดีให้มากขึ้นกว่านี้ เราดำรงชีวิตได้ เราก็อยากดำรงชีวิตที่มีความสุข ถ้าดำรงชีวิตมีความสุขแล้ว เราก็จะเจือจางสังคมแล้ว ถ้าสังคมร่มเย็นเป็นสุข ฉันก็มีความสุขด้วยไง ฉันจะมีความสุขอยู่คนเดียว แต่สังคมเขาเร่าร้อนอยู่ เราจะมีสุขไปได้อย่างไร ถ้าเรามีความสุข เราเจือจางให้สังคม สังคมมีความสุขขึ้นมา นี่กรรมดีมันเกิดแล้ว บารมีมันเกิดแล้ว

นี่พูดถึงว่ากิเลสมันโหดร้ายนักๆ ใจ นี่พูดถึงสังคมนะ ยังไม่ได้พูดถึงการปฏิบัติเลย ยังไม่ได้พูดถึงศิล สมภาชิ ปัญญาของเราเลย ศิล สมภาชิ ปัญญาเป็นคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศิล สมภาชิ ปัญญา สังฆธรรมเป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะเป็นธรรมชาติ ก็ธรรมชาติใจ แต่กฎทุกซ์ ธรรมชาติก็เป็นธรรมชาติ แต่ธรรมของเราล่ะ สติธรรม สมภาชิธรรม ปัญญาธรรมมันเกิดขึ้นหรือยัง ถ้ามันเกิดขึ้น เกิดขึ้นอย่างไร

ถ้าคนไม่เคยฝึกสติ คนเรามันจะมีสติมีปัญญาพอสมควร ถ้าพอสมควรนะ ถ้ามีสติมีปัญญา ความคิดของเรามันจะไม่หลุดกระซากลากไป คูติ อย่างคนที่เขาแสวงหาของเขา เขาตื่นตื่นของเขา เขาตื่นกระแสดต่างๆ เขาจะไปของเขา คนที่ไม่ตื่นกระแสนะ เขาจะยืนอยู่คู่สังคมว่าทำไมสังคมตื่นกระแสดอย่างนั้น นี่พูดถึงถ้าคนเริ่มมีสติ

แล้วสติมันสมบูรณ์ขึ้น เราประพฤติปฏิบัติ พอมีสติปั้บ ความคิดเกิดไม่ได้เลย สติเท่าทัน
หมด นี่สติ อ้อ! สติเป็นอย่างนี้หรือ แล้วคิดดูสิ ถ้าเราไม่เท่าทันความคิดเรา เวลาเราทุกข์เรายาก
ไป เวลามันให้ผล กิเลสให้ผล มันทุกข์ยากไหม แต่ถ้าเรามีสติปัญญาเท่าทัน เหตุการณ์นั้น
เหตุการณ์ที่เกิดกับเรานี้แหละ แต่เรามีสติปัญญาารู้เหตุรู้ผลมัน เออ! ก็เป็นอย่างนี้ แล้วจะไปตื่น
อะไรละ ไม่ตื่นก็หยุดใจ พอความหยุดแล้ว สิ่งทีกิเลสมันโหดร้ายนัก กิเลสที่มันชักนำเราไป มัน
ชักนำเราไปได้ไหม? ไม่ได้ สติ สตินี้แหละยับยั้งเราได้เลย เราฝึกหัดๆ ขึ้นมา จะเกิดสมาธิขึ้นมา
พอมีสมาธิขึ้นมาก็เกิดความสุขแล้ว ถ้ามีสมาธิขึ้นมา

สมาธิคืออะไร? สมาธิคือจิตตั้งมั่น สิ่งทีความคิดเกิดบนจิต ความคิดเป็นพลังงาน
พลังงาน รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ อารมณ์ความรู้สึกเกิดจากจิต ถ้าคนตายมันไม่มี
ความรู้สึก แล้วความรู้สึกมันเกิดมา ถ้ามีสติปัญญา ถ้ามันจะรู้สึก รู้สึกที่ดี คือปัญญามันเกิดเป็น
สิ่งที่ดี เกิดกรรมดี เราร่วมด้วย แต่ถ้ามันเกิดเป็นกรรมชั่ว ยับยั้งๆ มันมีของมัน ถ้ามันพลิกของมัน
ได้ มันคิดของมันได้ ถ้ามันมีสติปัญญา

ถ้ามันคิดไม่ทัน มันควบคุมไม่ได้ เราถึงต้องมาพุทธานุสติใจ ระลึกถึงองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า พุทโธ ความคิดมันเกิดโดยข้อเท็จจริง ชาติรู้ มันเป็นธรรมชาติที่มันต้องรู้ มัน
เหมือนพลังงานที่ต้องรู้ แล้วมันรู้โดยที่ไม่มีใครดูแลมัน เห็นไหม เด็กน้อย วันเด็กเขาคุ้มครอง
ดูแลเพื่อให้มันเติบโตขึ้นมา จิตใจมันโดยการคุ้มครอง ปกครองของอวิชา สังกรรมจะเกิดขึ้น
ต่อเมื่อเราฝึกฝนฝึกหัด

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือคัมภีร์คัมภีร์คัมภีร์คัมภีร์คัมภีร์คัมภีร์คัมภีร์
เจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาเป็นศาสดา แล้ววางธรรมวินัยนี้ไว้ เราประพฤติปฏิบัติ ศึกษาๆ นะ มันเป็น
ทางทฤษฎีทั้งนั้นนะ มันไม่เป็นความจริงหรอก ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา ศึกษาขนาดไหน ศิล
สมาธิ ปัญญาเกิดขึ้นมานั้นวางไว้ อันนั้นเป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ถ้า
เป็นจริงขึ้นมา ความสุขเกิดขึ้นที่นี่

องค์ความรู้ไง ถ้าเราพุทธานุสติ ธรรมานุสติ สังฆานุสติ ถ้ามันสงบขึ้นมา มันสงบขึ้นมา
จิตตั้งมั่น พลังงานที่รู้ ธรรมชาติที่รู้ ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติที่รู้ มันรู้โดยตัว
มันเอง แล้วมันคงทีโดยตัวมันเอง มันไม่ต้องอิงพึ่งพึ่งอาศัยใคร มันไม่ต้องให้ใครคุ้มครองมัน
มันอยู่กับสังกรรมอันนั้น นี่สัมมาสมาธิ จิตตั้งมั่นๆ จิตตั้งมั่นแล้วออกฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญา

เกิดขึ้น นั่นนะเวลาเกิดมรรคเกิดผล เวลาฝึกหัดใช้ภาวนามยปัญญา ปัญญาอย่างนี้เกิดขึ้นจากการฝึกหัดการภาวนา ไม่ใช่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์วิจัย ไม่ใช่เกิดขึ้นจากการศึกษา

การศึกษาเป็นแนวทาง แต่เวลาประพฤติปฏิบัติ การศึกษานั้นมันจะเป็นข้อวิตกกังวลใจ เราจะดู เราจะคิด มันจะถูกต้องหรือมันจะผิดพลาด วิตกกังวลไปหมดเลย วางไม่ลง เพราะเราศึกษามา เราศึกษามา เรารู้มาแล้ววางไม่ได้ มันก็เป็นสมาธิไม่ได้

สมาธิคือมันวางหมด มันเป็นเอกเทศ มันเป็นความสงบระงับในใจเป็นความจริงอันนั้น แล้วถ้าฝึกหัดใช้ปัญญา พอปัญญามันเกิดขึ้นมา อ้อ! ไ้ศึกษามาแล้วอยู่นุ่น ไ้เวลาปัญญาจริงๆ มันเกิดที่นี้ ไ้ศึกษามามันอยู่ในคำรับคำรา มันอยู่นุ่น อยู่ในตู้ เวลาจริงๆ มันเกิดที่นี้ พอเกิดที่นี้ มันเป็นความจริง เพราะเวลาประพฤติปฏิบัติไปถึงความจริงแล้ว ความจริงอันนี้กับความจริงขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านบอก แม้แต่ถ้านั่งอยู่หน้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไม่ถาม เพราะมันเป็นอันเดียวกัน อันเดียวกันมันเป็นความจริงอันนี้ไง ถ้าเราประพฤติปฏิบัติ ที่มันยาก มันยากตรงที่เราจะต้องเอาชนะตนเองนี่แหละ มันยาก มันยากตอนที่เราจะควบคุมใจเรานี้แหละ มันยากตรงนี้ แต่ถ้ามันทำได้แล้ว มันเป็นไปได้แล้วนะ สังขธรรมมีคุณธรรมแล้วจบ จบเพราะอะไร จบเพราะเป็นอกุปปธรรม ถ้าพิจารณาถึงที่สุดแล้วเวลามันขาดนะ เป็นอกุปปธรรม อฐานะ อฐานะที่จะเปลี่ยนแปลง อฐานะที่จะเคลื่อนไหว อฐานะ คงที่ตายตัว แล้วมันคงที่ตายตัวอย่างไรละ

จิตที่มันไร้เดียงสา จิตที่กิเลสมันข่มขู่อยู่นี้ ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมาจะเกิดมรรคเกิดผลขึ้นมา เป็นความจริงขึ้นมา แล้วความจริงอันนี้มันเป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันติภูมิจิโกในใจดวงนั้น ใจดวงนั้นจะมีอัสตมบัติอย่างนี้ติดกับใจดวงนั้นไป เอวัง